

gosti lasje. Pa tudi orožje njegovo in sukanje njegovo v roki pokazuje okrutnost, neusmiljenost tega nevarnega divjaka.

Pa še druge nadloge in nevarnosti so navalile na ekspedicijo: koze, disenterija, vzlasti mej Tippo-Tipovimi ljudmi. Več kot 50 je bilo gobavih, 20 grdo turastih, mnogi so bolehalo na prsih, na bodljajih, na vnetju pluč in na tifusu. Mnogi so trpeli od padcev in kile, s kratka skoro vsak dan je bilo treba vreči po dva ali tri mrtvece v Kongo. V Kissui-u, kjer je bil velik boj, umrla sta dva ljubljenca Tipp-Tipova in trije dečaki na kozah. Bolezen je pobrala več žrtev, kakor otrovane strelice in kopja divjakov.

Dne 22. decembra po poludnevu stopijo Tippo-Tip in drugi arabski glavarji k Stanleyu, in povedo mu svojo nepreklicljivo namero, da se hočejo vrniti v Njangu po drugem potu. Trebalo jim je samo še 8 maršev, da jih bode toliko, na kolikor so se bili obvezali s pogodbo. Stanley je sprevidel, da ne kaže se upirati, in reši Tippo-Tipa njegove obljube. Grozni položaj bolnikov, množina mrličev, neprestani napadi divjakov, in konec včerajšnjega boja, v katerem je ekspedicija malo da ne podlegla, vse to je tako demoralizovalo Arabce in njihovo spremstvo, da ne bi šli za nobeno ceno več naprej.

Z ozirom na zasluge, ki mu jih je Tippo-Tip izkazoval, dal mu je Stanley nakaznico na določeno svoto, potem osedlanega osla, kovčeg, zlat lanec, mnogo lepe tkanine, bisernine, revolver in drugih rečij. Obdaril pa je tudi bogato vse arabske glavarje in ostalo spremstvo.

Kar se tiče njegovih lastnih ljudij, zbere jih, okrog sebe in jim reče navdušeno: „Prijatelji moji, odločite se, kakor sem se jaz odločil. Pomislite, da ste v sredini Afrike, in da vas čaka več nevarnosti in trpljenja, če se vrnete, kakor če se peljete z menoj doli po vodi. Nadaljujmo toraj vožnjo, ne iščimo drugega pota, hajdi proti sinjemu morju, po tej reki ona nas gotovo tje pripelje!“

S prvega je bil Stanley v strahu, da bode boječnost Arabcev in njihovih ljudij se prijela tudi njegovih lastnih ljudij, ali ni bilo tako. Koj drugega dne, ko se je Stanley poslovil s Tippo-Tipom, zbral je svojo četo, in videl je, da so mu vsi ljudje zvesti ostali, možje, žene in deca, vsega vkup 149 glav. Prevzelo ga je tolikošno veselje in zaupanje, kolikoršnega še ni občutil, odkar je krenil od morja. Vkrca vso svoje ljudi na ladijo in na 22 čolnov, katere je bil vsled neke zvijače od domačinov dobil. To je bilo toraj brodovje hrabre ekspedicije, in junaški je odvevslala po Kongu.

Ali na žalost je bilo vsak dan novih neprijateljev in novih nevarnosti. Vsak čas so oboroženi divjaki zaprli reko s svojimi velikimi čolni, in treba je bilo se bitti brez prenehanja. Povsodi je bila ista pohlepa za ljudskim mesom, povsodi so divjaki kri-

čali: „Danes bomo jedli meso od ljudij iz zemlje solnca! Oho, meso, meso!“

Zastonj se je trudil Stanley, da se pogovori z njimi, da jim razloži, kdo da je, da prihaja k njim kot prijatelj, da jih hoče obsuti z darovi, niso ga poslušali. Pri Amu-Njamu pokaže divjakom z ladije bakrene narokvice in druge reči ter jim kliče: „Mir! Mir!“ No oni so se mu rogali, in jeden od njih, ki je nosil silen škit, počrnjen s sajami, odgovori mu: „Kaj res mislite, da bomo pustili toliko mesa za školjke in malo bakra?“

Treba je toraj bítí se. In bili so se vsak dan. Niso mogli drugače naprej kakor s puško v roki, in povsodi so puščali ubite neprijatelje za seboj.

Ali to še ni bilo vse. Priroda sama se je zvezala z divjaki, da izkuša srčnost in neustrašenost preiskovalčev. Bilo je dne 4. januarija. Stanley je bil malo poprej odkril velik in širok pritok Konga, kateremu zdel ime Leopoldova reka na čast belgijskemu kralju. Kar ti pod ustjem tega pritoka opazi, da se Kongo vidno zožuje in se naglo zavija proti iztoku, kjer zadeva ob 300 metrov visok hrib. Prav ta čas zagleda tudi na desnej obali tik tega ovinka skale od belega granita, in prav pod temi skalami sliši zamolklo ali silno bučanje, kakor ropotanje kotlov.

To so bili prvi slapovi.

A vse hujše od bučanja slapov se je razlegal na obeh obalah divji krik domačinov. Kaj pa sedaj? Obrniti se in odvažno napasti te kanibale, ali prepustiti se slapu in njegovim strahotam?

Ekspedicija je bila v kritičnem položaju. Spredaj grmi slap, zadaj grozi neprijatelj, kateri hlepi po človeškem mesu!

Poučni in zabavni drobiž.

Limonina kislina dobro sredstvo proti koleri. Doktor Kristmas je preiskaval, pomori li limonina kislina kolerne bacile v vodi. Prepričal se je, da jih pomori. Zatorej on priporoča, da se v 10—12 litrov vode dene 10 gramov te kisline. Ob koleri naj se taka voda pije, ž njo naj se umivajo posode pa tudi telo in perilo. Na ta način se najbolje prepreči nalezovanje te nevarne bolezni. Kilo limonine kisline velja kaka 2 gld.

Beirut je jedno najzanimivejših orijentskih mest. Tujec, ki prvi pot pride v to mesto, mora se čuditi tej zmešnjavi. V Beirutu se meša orijentsko in evropsko življenje in kultura. Posebno pa ima lep razgled to mesto na Libanon. Ker so podrli mestne zidove, bi se mesto lahko lepo razvijalo, da mu ne preti nevarnost od peska. Dalje od Beiruta je puščava z rudečim peskom, katerega veter prinaša vedno bližje mesta. Da bi pesek ne zasul mesta, je Fakr-el-Don zasadil pininske gozde, kateri zasadi se vedno množe. Okrog mesta so pa zasadili tudi murb, kar dela kraj sposoben za svilorejo. Sedaj torej obdajajo Beirut lepi gozdi, posebno ob cesti v Damask. Potnik se ne more dovolj načuditi prirodni lepoti.

Nova repatica. Dne 27. avgusta je zvezdoznanec Brocks zasledil blizu dvojčkov novo repatico, ki se pa vidi le z najboljšimi daljnogledi. Njena svetljoba se pa vedno vekša.

Rudnine v Braziliji. Brazilija je jedna najbogatejših ameriških držav, kar se tiče rudnin. Posebno bogati so premogovniki in železni rudniki. V več krajih so pa tudi bakrene in svinčene rude in manganovec. Veliko je tudi v Braziliji zlata in demantov. Poslednji čas se demanti v Braziliji toliko ne iščejo, ko se je izvedelo, da se nahajajo še v večji množini v južni Afriki. Železne rude so jako dobre. V njih je do 67% železa, le žal da je način pri dobivanju še jako nepopolen. Brazilijsko železo že precej slove in se more meriti z norveškim.

Vodeneč in magnezij. Veliko podobnost v kemičnem oziru vlada med vodenečom in magnezijem. Obe ti dve prvini se spojita s borom, ogljikom, silicijem, dušcem in fosforom. Nahaja se tudi amonijaku odgovarjajoči dušček magnezij. Pri višjih temperaturah imata te dve kovini podobne lastnosti. Tudi v tem sta ti dve prvini podobni, da napravljata z živim srebrom, paladijem in platino splavljenine. Obe prvini sta tudi blizu jednako razširjeni. Zaradi tega sodijo nekateri kemiki, da je magnezij nekak zgoščeni vodeneč.

Novice.

Državni zbor.

V seji dne 11. t. m. interpeluje posl. Plener in tovariši pravosodnega ministra radi oprostitev nekega Bosaka, ki je v Pragi z revolverjem streljal na nekatere osebe. Interpelantje trdijo, da je bil za to oproščen, ker je Čeh. — V resnici je bil dotičnik zato oproščen, ker je slaboumen. Ko se izroči še več interpelacij in predsednik naznani dopis okr. sodišča v Kraljevcih radi sodnega postopanja proti poslancu Nedelji, odgovori pravosodni minister Schönborn na interpelacijo grofa Pininskega radi izdanega ukaza o vodstvu potnih in sploh kazenskih obravnav. Prečita ves svoj dotični izkaz. Minister priznava splošno pravilno izvrševanje kanzenskega reda, vendar pa kaže na nekatere obžalovanja vredne napake, ki se dogajajo pri obravnavah in vzbujajo nevoljo. Sodniki morajo biti pri obravnavi strogo stvarni, iz zatožencev se ni smeti norčevati; minister obžaluje, da se omeja pravica zagovornikov in priporoča predsedništvom, da naj se za voditelje sodnijskih obravnav izbirajo možje, od katerih se ve, da so dovolj taktični in od katerih je pričakovati, da so kos dotični pravdi. Dalje odgovoril je pravosodni minister na neko interpelacijo posl. Biankinija radi razpisa služb pri zadrskem sodišču. Na to nadaljevala se je razprava o zgradbi kanala iz Dunava v Odro. Govorilo je več poslancev, posebno sta priporočala zgradbo tega kanala posl. Exner in Neuber. Resolucija, s katere se vlada pozivlje, da naj se brez odloga loti zgradbe kanala iz Dunava v Odro, da ga zveže z Labo ter eventuelno dovoli podjetnikom državno podporo, se na to vzprejme. Posl. Biankini interpeluje trgovskega ministra, če mu je znano, da na mornarskih šolah nastavljeni častniki, niso zmožni hrvaškega jezika. Proti koncu seje grajal je še posl. dr. Lueger postopanje posl. Szecepanowskega, ker je pri neki volitvi oddajal glasovnice poslancev, kateri niti navzoči niso bili.

V seji dne 12. t. m. izroči se najprve več interpelacij. Naučni minister baron Gautsch odgovarja na interpelacijo grofa Hohenwarta in dr. Luegerja glede odprave glasne molitve v ljudskih šolah dunajskih. Minister zagotavlja, da ne bo naučna uprava nikoli pustila žaliti verskega čuta katoliškega. Posl. Seichert stavi nujni predlog radi državne podpore pogorelcem v Strani na Moravi. Poslanec Szecepanowski polemizuje z dr. Luegerjem, ki mu je v prejšnji seji očital, da je oddal glasovnice nenavzočih poslancev in trdi, da so bili dotični poslanci v hiši in odločno protestuje proti temu, da bi bil ta njegov čin sličen znanemu činu posl.

Schneiderja, kateremu se je očitalo, da je glasovnice ponarejal. Posl. dr. Lueger nasproti predgovorniku trdi, da to, kar je svoje dni posl. Schneider naredil ni bilo nič slabega, pač pa je v očitnem nasprotju z opravnim redom, ako kdo odda glasovnico za poslanca, ki niti navzoč ni. Govornik odločno obsoja tako postopanje. Na to se prične razprava o nasvetu, da naj se začno tehnične priprave za zgradbo kanala iz Dunava v Moldavo in v Labo. Nasvet so toplo priporočali posl. Wohanka, Kaftan in Suess. Posl. Neuwirth se mu je protivil. Posl. dr. Lueger zabavljal je pri tej priliki zopet na vlado, rekoč, da je v vseh denarnih zadevah odvisna od židov. Ko se izroči še par predlogov in stavi nekaj interpelacij se seja zaključuje.

— **Osobne vesti.** Pri računskem oddelku e kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani imenovani so gospodje: oficijal Ant. Mrak revidentom, asistent Adolf Langof in Anton Petrovčič oficijaloma, ter praktikanta Rihard Šumi in Fran Tausas asistentoma. — Namesto dvornega svetnika Schreya imenovan je višjim državnim pravdnikom v Gradci ondotni višjesodni svetnik g. dr. Moric pl. Pflügl, ki je baje tudi slovenskega jezika zmožen.

— **Zborovanje trgovskih in obrtniških zbornic avstrijskih.** Dne 9. decembra t. l. bode na Dunaji zborovanje trgovskih in obrtniških zbornic avstrijskih. Na dnevnem redu je posvetovanje o načrtu zakona glede osebnega davka.

— **Predavanje v Rudolfinumu.** Zadnji petek je govoril g. prof. S. Rutar o najnovejših izkopinah ob dolenski železnici in na Drnovem pri Krškem. V Kurji Vasi so trčili delavci na staro rimsko cesto, v grobovih so pa dobili žare, novec cesarja Trajana in lampico z marko „Cassi“. Ondi, kjer bode postaja so zasledili cevi rimskega vodovoda. Na vrhu griča, katerega odkopavajo, je po mnenju predavatelja nekdanje stalo gradišče. Obilniše so bile najdbe, katere je zadnji čas izkopal g. Rutar s pomočjo g. Pečnika na gradišču pri sv. Magdaleni pod Šmarjem. Okoli cerkve sta dva nasipa, katera sta bila ograjena s plotom iz smrekovih kolov. Tu okrog je pod zemljo polno starin iz ilirske dobe. Kazal je g. profesor lončeno posodo s čutarico, leščerbo z znamkami „Fortis“ in „Neri“, kelt, sulice, ročaj bronastega kotlička, lepe zapone fibule, uhane in zapestnice. Na Joštarjevi njivi pri Slivnici so dobili 65 cm. visoko žaro in fibulo s čolničastim lokom. Blizu ondi je občinski pašnik z imenom Laščak, ki je dal najbogateje izkopine. Mrliče so na tem kraju deloma sežigali, deloma pokopavali cele. Najvažniše stvari od njih sta dve debeli zapestnici in na njih obešena fibula, dalje dve nožni kosti od pokopane ženske in njih po 13 do 15 obnožnih obročkov in velikanska žara ter nekaj manjih žar z okraski, kakeršni se doslej še niso opazili v kranjskih grobovih. Nekatero gomile so bile pa polne samega pepela. G. Rutar meni, da so bila na Dolenskem gradišča nekdanje tako na gosto, kakor dandanes vasi. Na Drnovem leže pod zemljo še vedno bogati zakladi. Videli smo rimsko kamnoseško šestilo, stil za pisanje na voščene tablice, velik železni lemež, krasne novce, posebno lepo „Lucillo“ itd. Vse te reči je izkopal g. Pečnik. Prav veselo je bilo občinstvo, ko je videlo tako lepo pomnožitev zbirke deželne muzeja.

— † **Andrej Komel pl. Sočebran.** Slovenski narod izgubil je zopet delavnega in požrtovalnega moža in izbornega pisatelja. Umril je minolo soboto v Gradci Andrej Komel pl. Sočebran, vpokojeni e. in kr. major, v 64. letu svoje dobe. Pokojnik rodil se je v Solkanu pri Gorici in se posvetil l. 1848 vojaškemu stanu in je v teku 25 let avanziral od prostaka do majorja. L. 1866 odlikovan je bil s srebrnim križcem z vojno dekoracijo in povzdignjen v plemeniti stan. Pokojnik v vojaškem stanu ni pozabil svojega naroda, ampak ostal mu je do zadnjega zvest. Podpiral je vsa narodna pod-